OLYMPSPORT

ROČNÍK 52. (2019) ČÍSLO 2 (180)

ZPRAVODAJ ČESKÉ ASOCIACE
PRO OLYMPIJSKOU A SPORTOVNÍ FILATELII

25. světový veletrh olympijských sběratelů ve Varšavě 2019

Sochy Ikara, fotbalového brankáře, cyklistů, kraulaře a dalších sportovců zdobí okolí famózního Olympijského centra ve Varšavě

25th WORLD OLYMPIC COLLECTORS´ FAIR WARSAW 2019

První světový veletrh olympijských sběratelů se uskutečnil v Lausanne v r. 1994 a tato tradice pokračuje každý rok (s výjimkou let 1996 a 2008) do současnosti. Již 25. veletrh se uskutečnil ve dnech 23. až 25. května 2019 ve Varšavě v Olympijském centru - sídle Polského olympijského výboru, který také převzal patronát nad tímto veletrhem. Organizátorem byla polská společnost olympijské a sportovní filatelie OLYMPIAN (dříve Klub OLIMPIJCZYK), vedená našim dlouholetým přítelem Romanem Babutem.

Sídlo Polského olympijského výboru a místo konání 25. světového veletrhu olympijských sběratelů

Zástupci Olympsportu Václav Diviš, Josef Kočí a Jan Petrás

Vzhledem k relativní blízkosti Varšavy připravil náš agilní člen Pavol Ondráška ve spolupráci s cestovní kanceláří autobusový zájezd, počet zájemců se snižoval a snižoval, až se zájezd musel zrušit a do Varšavy jsme nakonec odcestovali vlakem ve složení Vašek Diviš, Honza Petrás a Josef Kočí. Na setkání se ze Slovenska zúčastnil Braňo Delej s manželkou a objevil se také Igor Banás.

První den ve čtvrtek v podvečer jsme se zúčastnili v Muzeu sportu a turistiky (součást olympijského centra) komentované prohlídky exponátů se zaměřením na olympiády polských oficírů v táborech za 2. světové války v letech 1940 a 1944. Součástí byla i prezentace exponátu Romana Babuta. Roman Babut přislíbil účast na podzimní setkání Olympsportu v Praze, kde nám tento exponát bude prezentovat.

Roman Babut při prezentaci svého exponátu

A v pátek již propukla nákupní a prodejní horečka. Také Olympsport měl svůj prodejní stánek, resp. stůl, na kterém nabízel své materiály a informoval o svých aktivitách. V podvečer jsme se zúčastnili neformálního posezení u sklenky vína (případně piva) s vedením AICO.

A večer tzv. „tiché" aukce. Naprostá většina položek se týkala memorabilií, filatelie bylo poskrovnu. Pro nás zajímavou položkou byla nabídka nevydané známky k OH Los Angeles 1984 se skokanem do výšky v černém provedení (za naprosto nereálnou vyvolávací cenu 7 000 EUR), samozřejmě zůstala bez nabídky.

Václav Diviš na burze při prodeji materiálů Olympsportu

V sobotu pokračoval veletrh a dopoledne se také u příležitosti 100. výročí založení Polského olympijského výboru uskutečnilo setkání polských olympijských medailistů. A že jich Polsko nemá málo, dokumentuje fotografie dole na této straně. Následně proběhla velká autogramiáda.

Odpoledne probíhalo zasedání 6 komisí AICO. Zástupce Olympsportu se zúčastnil zasedání komise pod názvem „Soutěžní a mimosoutěžní vzdělávací sportovní a olympijské výstavy". Vedoucím této komise je Massimiliano Bruno, člen výkonného výboru AICO. Hlavní závěr – AICO je v jednání s MOV o uspořádání výstavy v rámci OH Tokio 2020 (navázaní na výstavy OLYMPHILEX). Další aktivitou by měly být virtuální výstavy na webu AICO.

Přátelské posezení: zleva Thomas Lippert (šéf německého IMOS) dále Italové z UICOS Rufin Schullian (opatrovatel naší delegace vloni v Morteglianu) a 2. místopředseda AICO Massimiliano Bruno, dále 1. místopředseda AICO Branislav Delej (šéf slovenských olympijských sběratelů), Josef Kočí (předseda Olympsportu), Václav Diviš, prezident AICO Francouz Christophe Ait-Braham (AFCOS), sekretář AICO Mark Maestrone (šéf americké SPI) a dva zástupci německého IMOS.

V sobotu večer proběhlo v Olympijském centru v prostorách restaurace slavnostní zakončení veletrhu – recepce. Byla to pro nás další příležitost setkat se a pohovořit jak se stávajícími, tak i novými přáteli.

Zleva: Rufin Schullian (UICOS), Josef Kočí, Michael Kwan (Tchaiwan), Massimilliano Bruno (UICOS), Jan Petrás a Thomas Lippert (IMOS).

Polská pošta vydala známku v hodnotě 4,10 Zl. ke 100. výročí POV a používala 2 příležitostná ruční razítka – ke 100.výročí

založení POV a k 25. světovému veletrhu sběratelů (reprodukce na předchozí straně).

V suterénu Olympijského centra byla rozsáhlá výstava nejlepších polských olympijských a sportovních exponátů. Bylo se opravdu na co dívat.

Organizace příštího Světového veletrhu se ujala italská asociace UICOS. Uskuteční se v městečku Artena, které se nachází cca 30 km jihovýchodně od Říma, pravděpodobně ve dnech 4.–6.9.2020. A jak známe naše italské přátele, můžeme očekávat organizaci i program na vysoké úrovni. Možná se tentokrát najde více zájemců, kteří budou chtít spojit své hobby s návštěvou Říma.

Josef Kočí a Václav Diviš (foto Jan Petrás)

INZERÁT

Prodám sbírku 100 ks celistvostí k ZOH 1936 - 2018 a MS v lyžování.
Velká část je poslaná a podepsaná účastníky.
Cena dohodou. Prodám pouze jako celek.

Antonín Zajíček, Žitná 7, 466 01 Jablonec nad Nisou
mobil: 723293865, e-mail: anton.zajicek@seznam.cz

KRONIKA OLYMPSPORTU

Ve druhém pololetí roku 2019 oslavili svá jubilea:

22. 2.	**55 let**	**Vojtech Jankovič** z Bratislavy
12.7.	**65 let**	**Josef Dobrovský** z České Třebové
22.10.	**70 let**	**Josef Farský** z Jilemnice
14.11.	**70 let**	**Miroslav Pšenička** z Desné

Vše nejlepší a hodně zdraví!

Vojtech Jankovič

Josef Dobrovský

NOVINKY OLYMPSPORTU A ČESKÉ POŠTY

Bohumil MOŘKOVSKÝ – Paříž 1924

Bohumil Mořkovský byl československý gymnasta, olympionik, který získal bronzovou medaili na Hrách VIII. olympiády v Paříži 1924 v disciplíně přeskok koně nadél. Narodil se 14. prosince 1899 ve Valašském Meziříčí a zemřel 16. července 1928 tamtéž. Povoláním byl zámečník.

Ačkoli do Paříže odjížděl Bohumil Mořkovský jako náhradník, po zranění dvou kolegů v soutěži družstvech do cvičení na jednotlivých nářadích nakonec zasáhl. V přeskoku koně nadél dokonce nadějný Sokol z Valašska skončil třetí za Američanem Frankem Krizem a krajanem Janem Koutným. Na kruzích obsadil šesté místo, ve víceboji byl třináctý, na bradlech také třináctý, ve šplhu na laně obsadil 18. místo, ve cvičení na koni na šíř byl 23., na hrazdě pak 41.

O čtyři roky později podlehl Bohumil Mořkovský v 28 letech rakovině. Zákeřná nemoc ho přemohla v nejlepších sportovních letech a zabránila dalšímu rozvoji jeho talentu. V archívech se dochovala jeho jediná portrétní fotografie, která byla použita v návrhu razítka. Stejně tak se dochovala jediná fotografie Bohumila Mořkovského „v akci", zachycující jeho bronzový olympijský přeskok, a ta byla použita na přítisku dopisnice.

Olympsport připomněl úspěch tohoto sportovce v roce 120. výročí jeho narození a také s ohledem na 95. výročí konání VIII. OH 1924 v Paříži. Třetím důvodem je 5 let do chvíle, kdy se olympiáda po 100 let vrátí do města nad Seinou. Strojové razítko používala pošta Praha 1 v sobotu 20.7.2019 a dopisnici s přítiskem připravil Olympsport pro odběratele novinek **(OS 05/19)**.

I N Z E R Á T

Koupím celistvosti se známkami č.1961 a 1962 - přetisk "ČSSR mistrem světa".
Nabídky prosím na: robertfrycek@seznam.cz
Robert Fryček, tel. 777 762 550

ČESKÝ OLYMPIJSKÝ VÝBOR 120 LET 1899-2019

V letošním roce slaví Český olympijský výbor 120 let od svého založení.

V roce 1896 se zúčastnil český středoškolský profesor dr. Jiří Stanislav Guth-Jarkovský prvních novodobých olympijských her v Athénách a domů se vrátil nadšen. Olympijské hnutí začal propagovat v českých i německých časopisech. Snažil se ihned založit *Český olympijský výbor*, získat vedení Sokola, nikde však zprvu neuspěl.

Roku 1897 byla ustavena Česká amatérská atletická unie (ČAAU), kterou zpočátku vedl. Pak její vedení předal dalšímu významnému sportovnímu organizátorovi Josefovi Rösler-Ořovskému. Spolu s ním svolal v roce 1899 několik schůzí a založili spolu s dalšími sportovci (např. Václav Rudl) 18. května 1899 ***Český olympijský výbor*** (ČOV). Z počátku dobře nepracoval, a tak jej založili v lednu 1900 znovu. Od března 1900 již ČOV vyvíjel stálou činnost. Jejich cílem bylo se zúčastnit Olympijských her v roce 1900 v Paříži.

Přestože neexistoval suverénní český stát, tak tento národní výbor vystupoval až do pařížského kongresu v roce 1914 samostatně, poté do vzniku ČSR v roce 1918 mu byl samostatný status odňat. Po celých 30 let (1899–1929) byl prvním českým předsedou dr. Jiří Guth a byl i prvním členem v Mezinárodním olympijském výboru (1899–1943).

Český olympijský výbor obnovil svou činnost 5. listopadu 1918 a v červnu 1920 změnil svůj název na **Československý olympijský výbor**. Dne 21. prosince 1992 došlo z důvodu rozdělení Československa k přejmenování zpět na původní název ***Český olympijský výbor***.

Olympsport nabídl ČOV připomenout výročí vzniku také v poštovním styku. ČOV po několika jednáních nabídku přijal a konečnou podobu otisku výplatního stroje vidíte na obrázku. Ve výplatním strojku, který má pronajatý ČOV, je štoček 120 let ČOV používán od 17.6.2019. Na přítisku obálky je logo k 120. výročí založení ČOV a okolo je vyobrazeno devět odznaků Českého i Československého olympijského výboru od toho nejstaršího k tomu současnému **(OS 06/19)**.

(Zdroj: Wikipedie)

LET BASKETBALISTŮ DO ČÍNY NA MS

K odletu basketbalistů na mistrovství světa do Číny připravil Olympsport obálku s přítiskem, na kterém je logo České basketbalové federace a naši soupeři ve skupině v Šanghaji na mistrovství světa nebo světovému poháru, jak kdo chcete, v basketbalu 2019.

Obálky byly ve středu 21.8.2019 dopoledne, v den odletu reprezentace do Číny, nejdříve na poště Praha 1 opatřeny otiskem výplatního stroje. Následně byla část obálek ve spolupráci s Českou basketbalovou federací přepravena společně s našimi reprezentací do Číny, kde byly obálky oraženy denním razítkem (3.9. 2019) jednoho poštovního úřadu v Šanghaji a poté dopraveny zpět do České republiky **(OS 07/19)**.

Z odletu naší reprezentace připravila Česká televize 40 minutový přímý přenos, kdy v televizním studiu moderátor Jan Smetana společně s expertem České televize Josefem Jelínkem zhodnotili celou kvalifikační cestu našich basketbalistů na světový šampionát. Z letiště Václava Havla pak živými vstupy přenos zprostředkoval moderátor Ondřej Tomek. A jedním z jeho hostů byl také náš předseda Josef Kočí, který představil Olympsport a náš příspěvek k mistrovství světa. Díky scénáristovi televizního přenosu, panu Jakubu Bažantovi, velkému příteli Ivo Mrázka (který byl

připomenutý na OVS) jsme dostali takový prostor v televizi, o kterém bychom za normálních okolností mohli jen snít. Byla to skvělá reklama pro Olympsport a sportovní filatelii. V rozhovoru velice pozitivně hodnotil nápad s razítkem a vzpomínkou na Ivo Mrázka kapitán reprezentace Pavel Pumprla a následně ve studiu také Jan Smetana s Josefem Jelínkem. Spokojený byl i pan Jakub Bažant, který doslova řekl, že vstup našeho předsedy, Josefa Kočího, byl světlým momentem celého pořadu a obohatil ho o jiný rozměr než basketbalový. Kdo má zájem, může si celý pořad pustit na počítači, stačí, když do vyhledavače zadáte „Česko jede na MS v basketbalu" a spustíte iVysílání České televize a můžete si přehrát vystoupení našeho předsedy.

Basketbalová reprezentace na letišti Václava Havla před odletem na šampionát. Zleva trenér Ronen Ginzburg, Blake Schilb, Vít Krejčí, Patrik Auda, Lukáš Palyza, Ondřej Balvín, as trenéra Jan Pospíšil, Vojtěch Hruban, Tomáš Vyoral, za ním Martin Peterka, Pavel Pumprla, za ním Šimon Puršl, Martin Kříž, Tomáš Satoranský, Jaromír Bohačík, as trenéra Petr Czudek a Jakub Šiřina. foto -jpb-

Zajímavý suvenýr, obálka s OVS k odletu basketbalistů s podpisy všech našich hráčů a členů realizačního týmu.

Vlevo: Příležitostná poštovní přepážka na letišti Václava Havla. Paní Lenka Škarková oráží zásilky výplatním strojkem. foto Láďa Janoušek

Jaroslav Petrásek připravil k účasti našich basketbalistů na MS 2019 v Číně brožuru Český basketbal. Část výtisků byla předána České basketbalové federaci pro hráče a realizační tým a část byla prodána zájemcům a několik výtisků je ještě pro zájemce k dispozici. Více informací u Ladislava Janouška či Jana Petráse.

Ivan Mrázek letěl na MS v basketbalu 2019 do Číny

Na první pohled možná absurdní nadpis, když legenda našeho basketbalu a mistr Evropy 1946, Ivan Mrázek, v dubnu letošního roku odešel do basketbalového nebe. Ale díky nápadu čestného předsedy Olympsportu Jaroslava Petráska a další propagace ze strany brněnského sportovního nadšence a přítele Ivana Mrázka, pana Vladimíra Koudelky, byl Ivo Mrázek připomenutý na poštovním razítku k odletu české basketbalové reprezentace na mistrovství světa do Číny. Na světový šampionát se naši basketbalisté probojovali poprvé v samostatné existenci České republiky. Část oražených obálek bylo skutečně přepraveno společně s našimi basketbalisty do Číny (viz předchozí článek) a s nimi tak letěl na razítku vyobrazený „Šéf" Ivo Mrázek. Tato symbolická přítomnost basketbalové legendy přinesla určitě našim basketbalistům potřebné sportovní štěstí a oni sehráli na šampionátu úžasné zápasy.

Příležitostný štoček ve výplatním strojku Postalia k odletu našich basketbalistů na mistrovství světa byl používán na poště Praha 1 na Jindřišské ulici v den odletu naší reprezentace, 21. srpna 2019. Olympsport vydal k této příležitosti také obálku s přítiskem, na které je fotografie mistra Evropy z roku 1946, pana Ivana Mrázka, z doby jeho aktivní basketbalové dráhy **(OS 09/19)**.

První zlatá z Evropských her pro Českou republiku

Až na druhých Evropských hrách 2019 v Minsku se Česká republika dočkala první zlaté medaile. Zasloužil se o ni olympijský vítěz z OH 2008 v Pekingu, sportovní střelec David Kostelecký v disciplíně trap. Více o Evropských hrách 2019 v Minsku se dočtete na straně 46 tohoto čísla Zpravodaje.

Olympsport vydal k premiérovému zlatu z Evropských her známku s přítiskem, tzv. personal stamps. Se souhlasem ČOV jsme použili fotografii Davida Kosteleckého z oficiálních stránek olympijského výboru. Souhlas s tiskem známek s přítiskem a použitím strojového razítka s vyobrazením Davida Kosteleckého jsme museli získat i od samotného sportovce. Po schválení razítka od České pošty se mohlo konečně tisknout.

Na hlavní pražské poště se černé strojové razítko používalo 22.8.2019. Olympsport vydal pro odběratele novinek obálku s přítiskem **(OS 09/19)** a pro zájemce je stále možnost objednat si tiskový list známek s přítiskem. Při tisku přítisku na obálku došlo k chybě a máme tak letos dvě novinky se stejným číslem.

III. ČS. VŠECYKLISTICKÉ HRY 2019
150 let cyklistických závodů u nás

Brněnský sportovní nadšenec a organizátor různých sportovních akcí, pan Vladimír Koudelka, (zmíněný již v souvislosti s basketbalovou legendou Ivo Mrázkem) se po loňské úspěšné sportovní akci Festival Republika na brněnském výstavišti a II. čs. všecyklistických hrách letos pustil do zorganizování III. čs. všecyklistických her a připomenutí 150 let cyklistických závodů u nás. A stejně jako loni zapojil do svého projektu také Olympsport. A zapojili jsme se rádi, navrhli jsme ruční příležitostné razítko, jehož výrobu a používání uhradilo město Brno v rámci celoroční programu Brněnský rok sportu. Příležitostné razítko bylo používáno poštou Brno 1 ve dnech 30.8.–4.9. 2019.

Hlavní oslava 150. výročí konání prvních cyklistických závodů v rakouských zemích se uskutečnila v parku Lužánky v Brně v sobotu 31.8.2019, na místě, kde se před 150 roky u nás poprvé soutěžilo na kolech. A jak závod probíhal 15. srpna 1869 popisuje článek z odborného periodika:

Druhou srpnovou neděli roku 1869 se celé odpoledne až do pozdních večerních hodin konala v Lužánkách velká dobročinná slavnost, jejíž výtěžek měl sloužit na výstavbu nového sirotčince, a zároveň to byla jakási před-oslava 39. narozenin císaře Františka Josefa I. Aby byl výtěžek co největší, byly pro přilákání co možná největšího počtu příchozích (slavnost navštívilo asi 5 000 diváků) vymyšleny nejrůznější lákavé atrakce.

V programu slavnosti je uveden (kromě produkce písní členů brněnských pěveckých spolků, koncertů vojenských dechových kapel, velké tomboly, balonové produkce, bengálských ohňů a závěrečného ohňostroje právě) i závod na velocipedu. Začátek závodu byl stanoven na 19.00 hodin a trať vedla „od vchodu Lužánek až k zábradlí u Královopolní silnice".

Pro vítěze každé kategorie byl nachystán stříbrný pohár a na hladký průběh závodu měl dohlížet závodní výbor. Účastníci mohli porovnat své síly celkem ve třech disciplínách, a to v závodu na 300 sáhů (568,95 m) bez překážek (startovalo sedm závodníků), v závodu juniorů na 200 sáhů (379,3 m) bez překážek (tři závodníci) a v závodu v pomalé jízdě se dvěma překážkami na 100 sáhů (189,65 m, sedm závodníků). V závodě na 300 sáhů a v závodě na 100 sáhů zvítězil Čeněk Kusý. Třetí závod juniorů na 200 sáhů vyhrál František Novický.

Podle výsledků měl Čeněk Kusý dostat celkem dva stříbrné poháry, ale nakonec obdržel jen jeden a ten druhý byl předán Němci Maxi Strakoschovi, který skončil v obou závodech na druhém místě.

Vpravo na fotu účastník OH 1960 Ferdinand Duchoň, pětinásobná medailistka z cyklistických MS Iva Zajíčková a předseda OS Josef Kočí.

Ale zpět k letošním oslavám. Olympsport, který reprezentovali Josef Kočí, Václav Diviš a Jan Petrás, připravil v Lužáneckém parku pod širým nebem malou filatelistickou výstavu s cyklistickými motivy. Pošta Brno 1 „rozbila" hned vedle našich panelů stan s příležitostnou poštovní přepážkou. A vlastní cyklistická oslava měla neskutečnou atmosféru a průběh dění přítomné zcela pohltil. Sešlo se na dvě stovky cyklistických nadšenců od těch nejmladších až po veterány ve stylových dobových oblecích. Od historických kol, kostitřasů, kol z první republiky až po současné stroje. A nechyběli ani brněnské cyklistické legendy: olympijský vítěz Jiří Daler, vítěz Závodu míru Jan Smolík, dvacetinásobní mistři světa v kolové Jindřich a Jan Pospíšilovi, pětinásobná medailistka z cyklistických MS Iva Zajíčková, či čtvrtfinalista OH 1960 ve stíhačce družstev Ferdinand Duchoň. Skvělá atmosféra se nesla celými Lužánkami a jsme moc rádi, že jsme jako Olympsport mohli být přítomni.

Pro odběratele novinek vydal Olympsport obálku s přítiskem **(OS 10/19)** a k všecyklistickým hrám kromě návrhu ručního příležitostného razítka zajistil také pro poštu Brno 1 příležitostnou R-nálepku a cennou nálepku APOST s přítiskem 150 LET CYKL. ZÁVODŮ.

VLADIMÍR ŠMICER NA VELETRHU SBĚRATEL 2019

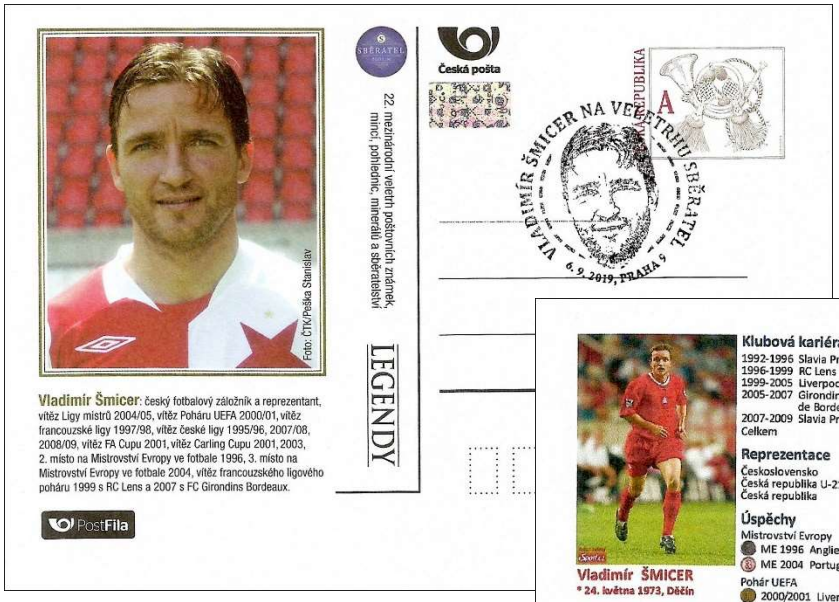

Tváří letošního veletrhu Sběratel, který probíhal ve dnech 6.-7.9.2019 na Pražském výstavišti v Letňanech, se stal Vladimír Šmicer, jeden z našich nejúspěšnějších fotbalistů. Česká pošta k veletrhu Sběratel připravila ruční příležitostné razítko a příležitostnou dopisnici s vyobrazením Vladimíra Šmicera.

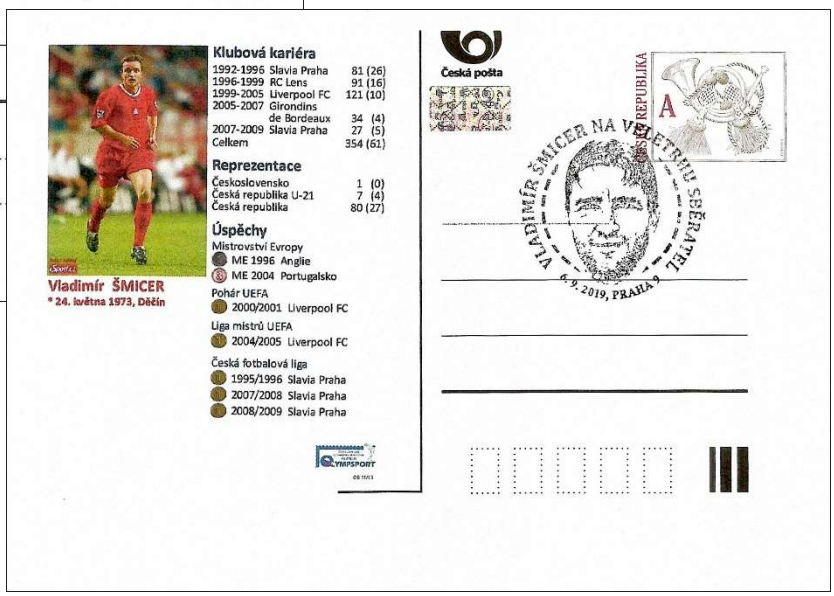

Olympsport se již tradičně veletrhu Sběratel aktivně zúčastnil. Na panelech prezentoval svoji práci a exponáty členů. U stolku, kde se setkávali členové OS a přátelé, nabízel Olympsport své produkty zájemcům.

Olympsport využil ruční příležitostné razítko České pošty s Vláďou Šmicerem, které bylo používáno na veletrhu, a orazil s ním pro své členy vlastní dopisnici s přítiskem. Na přítisku je výčet úspěchů skvělého fotbalisty **(OS 11/19).**

Veletrh Sběratel je místem pro setkávání přátel: zleva Pavol Ondráška, Vojtech Jankovič, František Sopko, Antonín Hobza a Jan Petrás

Zleva Jan Petrás, Jiří Basl, Pavol Ondráška a Ladislav Janoušek

Kromě Vladimíra Šmicera se veletrhu Sběratel 2019 zúčastnila další sportovní hvězda, bývalá biatlonová reprezentantka Gabriela Koukalová, a jako vždy ji to velice slušelo.

-jpb-

VÝSTAVA NESTÁLI STRANOU

V den, kdy jsme si připomněli vznik Československa, 28. října, byla otevřena v Praze 6 v Písecké bráně výstava *Nestáli stranou.* Výstavou, s podtitulem *Československé devítky a sport,* chce Český olympijský výbor připomenout příběhy a statečnost sportovců, kteří v kritických momentech naší novodobé historie neváhali a zapojili se do boje za svobodu a demokracii, avšak s mnohem silnějšími soupeři, než na jaké mohli narazit na sportovních kolbištích.

Připomínáme si zejména události a osobnosti spojené s roky 1919, 1939, 1949, 1969 a 1989. Sokolové bojující v roce 1919 o hranice nové republiky, olympionici účastnící se v letech 2. světové války domácího i zahraničního odboje, sportovci vyjadřující své názory v kritických letech 1949 a 1969 i ti, kteří se v listopadu 1989 zapojili do historických událostí, na jejichž konci je současný demokratický stát.

Výstava, kterou doporučuji všem shlédnout, je otevřena do konce listopadu.

***BRANKY-BODY-BRNO** je další zajímavá výstava, která je k vidění do konce roku 2019 na brněnském Špilberku. Vystavena je, mimo jiné, první československá zlatá z OH či wimbledonský talíř tenistky Jany Novotné.*

Olympijští medailisté a filatelie (83)

XXIV. OLYMPIJSKÉ HRY SOUL 1988 (7. část)

(pokračování z minulého čísla)

JEZDECTVÍ

NSR - zlato v soutěži všestrannosti družstev (družstvo ve složení Ernhorn Claus, Baumann Matthias, Kaspereit Thies a Ehrenbrink Ralf)

FM	Z	**BOLIVIA**	1989	Yv. BF (celé družstvo)	Mi. BF179 (1088)
		KOMORY	1989	Yv. BF55	Mi. BF295
		GRENADA/GRENADÍNY	1989	Yv. BF166	Mi. BF164 (1119)
		PARAGUYAY	1989	Yv. A1120 (A1119/23) (družstvo na okraji)	Mi. 4305 (4304/8)

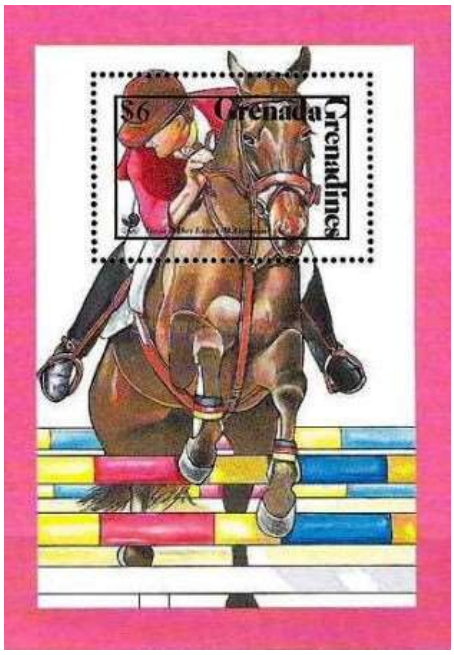

HAFEMEISTER Dirk (NSR) - zlato v parkurovém skákání smíšených družstev
(další poznámky viz u NSR)

FM	Z	**PARAGUAY**	1989	Yv. A1121 (A1119/23)	Mi. 4306 (4304/8)
				(družstvo na okraji, reprodukce viz u Brinkmann)	

JACQUIN Lisa (USA) - stříbro v parkurovém skákání smíšených družstev

FM	Z	**GUYANA**	1988	Yv. BF20E (20E/H)	Mi. BF43
				(okraje stříbrné nebo zlaté)	

KASPAREIT Thies (NSR) - zlato v soutěži všestrannosti družstev
(další poznámky viz u NSR)

FM	Z	**BOLIVIA**	1989	Yv. BF (celé družstvo)	Mi. BF179 (1088)
		PARAGUYAY	1989	Yv. A1120 (A1119/23)	Mi. 4305 (4304/8)
				(družstvo na okraji)	

LINSENHOFF Ann Kathrinn (NSR) – zlato v drezúře v soutěži smíšených družstev
(další poznámky viz u NSR)

FM	Z	**PARAGUAY**	1989	Yv. BF se 4 jezdci	Mi. BF456

PHILIPS Mark (Velká Británie) – stříbro v soutěži všestrannosti družstev
(*filatelistický materiál viz XX. Olympiáda)*

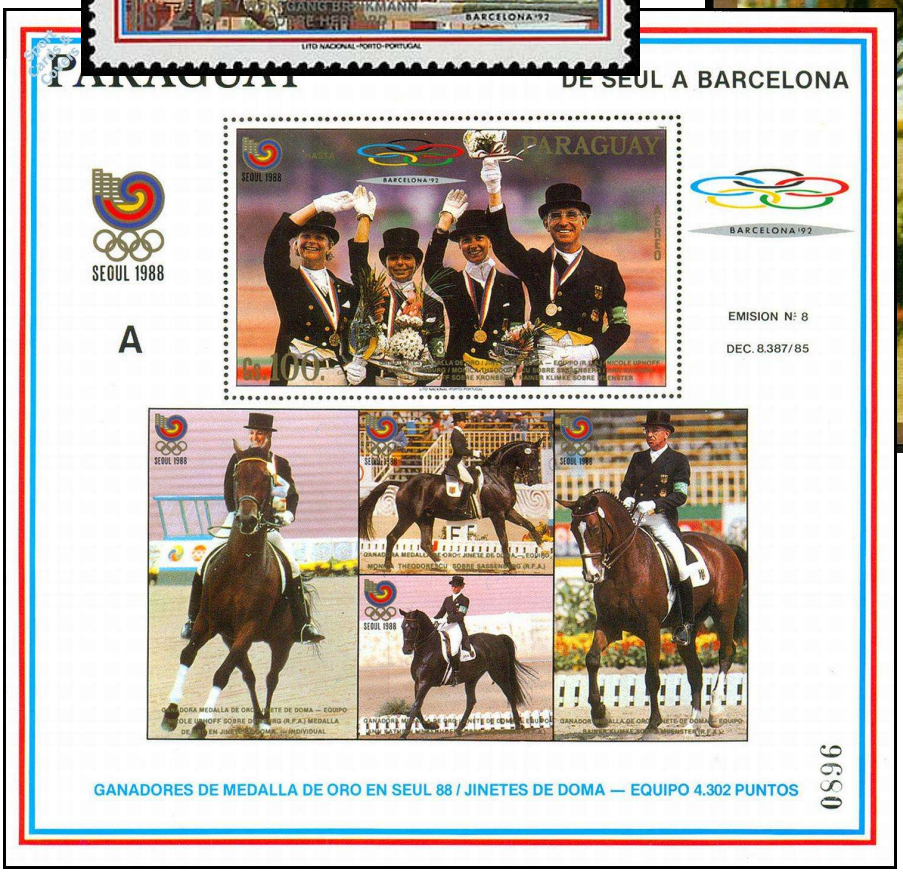

SLOOTHAAK Franke (NSR) - zlato v parkurovém skákání smíšených družstev
(další poznámky viz u NSR)

FM	Z	**NIKARAGUA**	1992	Yv. 1693 (1687/93)	Mi. 3156 (3150/6)
		PARAGUAY	1989	Yv. A1121 (A1119/23)	Mi. 4306 (4304/8)
		NĚMECKO	1999	poštovní lístek na pomoc sportu č.58	

STUESKELBERGER Christine (Švýcarsko) - stříbro v drezúře v soutěži smíšených družstev a bronz v drezúře v soutěži jednotlivců
(*filatelistický materiál viz XXI. Olympiáda)*

THEDORESCU Monica Susanne (NSR) – zlato v drezúře v soutěži smíšených družstev
(další poznámky viz u NSR)

FM	Z	**PARAGUAY**	1989	Yv. BF se 4 jezdci	Mi. BF456

TODD Mark (Nový Zéland) – zlato ve všestrannosti v soutěži jednotlivců a bronz v soutěži všestrannosti družstev
(*filatelistický materiál viz XXIII. Olympiáda)*

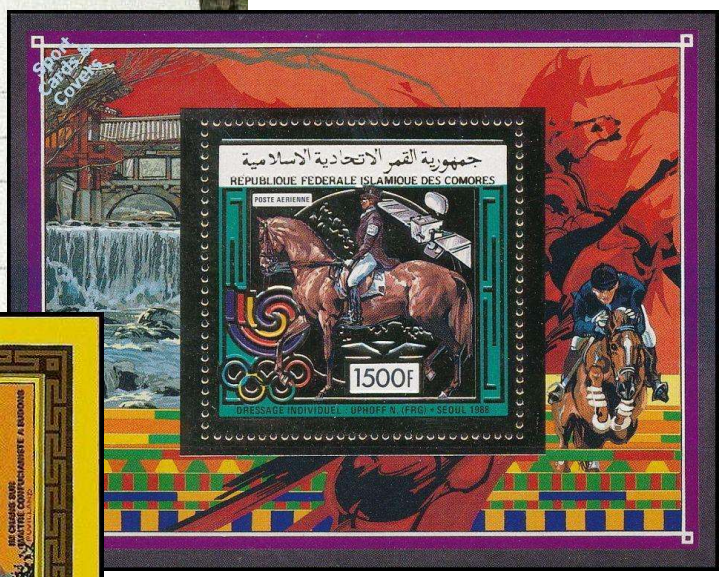

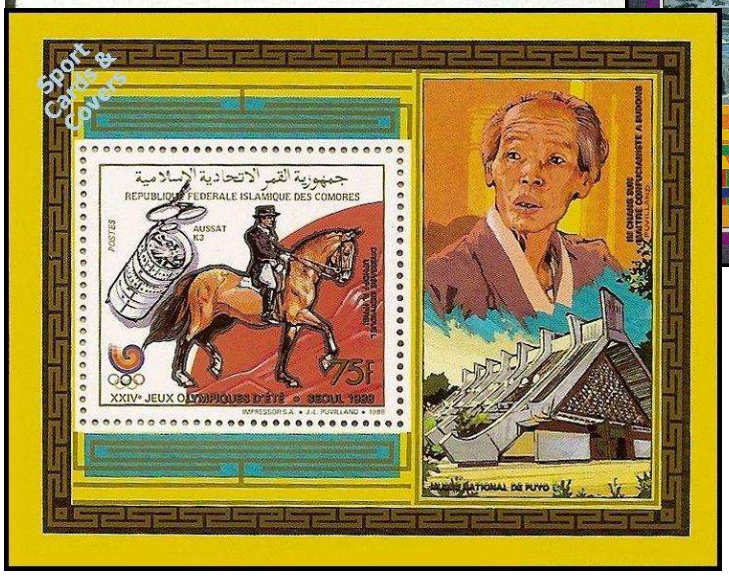

UPHOFF Nicole (NSR) – zlato v drezúře v soutěži jednotlivců a zlato v drezúře v soutěži smíšených družstev
(další poznámky viz u NSR)

FM	Z	**KOMORY**	1989	Yv. 496 (496/8+A273)	Mi. 887 (887/90)
			1989	Yv. 496 v BF	Mi. BF296 (296/99)
			1989	Yv. BF55	Mi. BF295
			(se jmény na okraji aršíku, reprodukce viz NSR)		
			1989	Yv. ve zlatě	Mi. 893
			1989	Yv. BF	Mi. BF301

MALI	1995	Yv. 730 (726/35)	Mi. 1331 (1327/36)
NĚMECKO	1994	poštovní lístek na pomoc sportu č.5	
PARAGUAY	1989	Yv. BF se 4 jezdci	Mi. BF456
	(reprodukce viz výše u Linsenhoff)		
	1989	Yv. A1114 (A1114/8)	Mi. 4298 (4298/302)
SIERRA LEONE	1989	Yv. 981 (976/81)	Mi. 1170/1164/71)

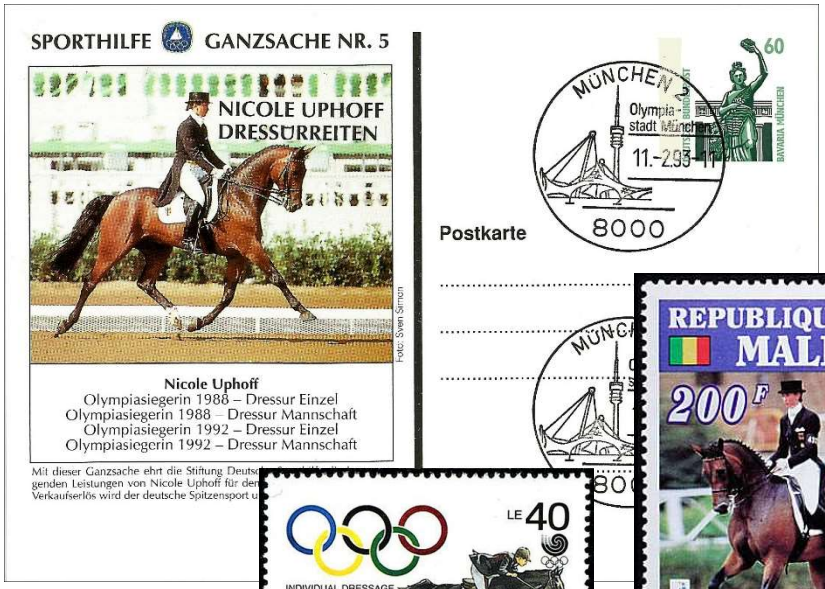

GYMNASTIKA

ARTEMOV Vladimir (SSSR) – zlato v soutěži jednotlivců, zlato v soutěži družstev, zlato ve cvičení na bradlech a ve cvičení na kladině, stříbro v prostných

FM	Z	**DOMINIKA**	1989	Yv. 1091 (1088/91)	Mi. 1192 (1189/92)
		GAMBIA	1995	Yv. 1852 (1849/56)	Mi. 2150 (2139/54)
		GUYANA	1989	Yv.	Mi. 2580 (2577/95)
		(jméno na jedné známce z bloků série Motýli, přetisk ve zlatě a stříbře, viz reprodukce Ereng, lehká atletika)			
		MALEDIVY	1985	Yv. 1181 (1179/82)	Mi. 1327 (1325/8)
		NEVIS	1992	Yv. 641 (638/41)	Mi. 666 (656/66)

BEHRENDT Holger (NDR) – zlato ve cvičení na kruzích, stříbro v soutěži družstev a bronz ve cvičení na bradlech

FM	Z	**GRENADA**	1989	Yv. 1770 (1763/70)	Mi. 1967 (1961/8)

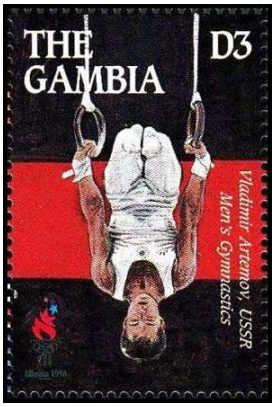

(pokračování příště)

Z italského originálu přeložil Laco Kajaba

NEMECKO NADOVŠETKO

Pre slávu športu

V tom, že berlínske hry nemali po organizačnej stránke takmer žiadne chyby, sa zhodujú všetci historici olympijského hnutia. Iná vec je hodnotenie atmosféry hier, v ktorej okrem korektnosti organizátorov a výbornej pripravenosti metropoly Pruska i ríše dominoval všadeprítomný propagandistický tlak.

Súbežne s hrami prebiehali viaceré podujatia, ktoré mali ukázať úspechy prvých troch rokov výstavby tisícročnej ríše. Pravdou je, že niektoré boli očividné a neoddiskutovateľné. Kolesá fabrík sa po ťažkom úpadku na začiatku 30-tych rokov opäť roztáčali. Kam sa však presunulo ťažisko výroby? To sa stalo jasným o ďalšie tri roky. Vtedy sa presvedčili i tí, ktorí v Berlíne roku 1936 ešte uverili. Uverili „humánnosti“ režimu, ktorý už stihol zaviesť tzv. norimberské rasové zákony, i keď antisemitské nápisy z berlínskych ulíc pred hrami včas zmizli.

Pozoruhodným faktom je, že jedným z mála členov MOV, ktorý proti berlínskym hrám bojoval „do posledného dychu“, bol Američan Ernest Lee Jahncke. Za svoje postoje bol, a to sa stalo v dejinách skutočne výnimočne, na zasadaní v Berlíne z radov členov MOV vylúčený. Ešte zaujímavejšie je však meno jeho nástupcu. Stal sa ním Avery Brundage.

Už od 18. júla boli otvorené brány veľkolepej výstavy. „Austellung Deutschland“ bola súčasťou akcií k olympijským hrám, o čom svedčí i príležitostná ručná pečiatka a R-nálepka na peknej celistvosti, frankovanej olympijským hárčekom **(1)**. Všimnime si na nej i oficiálnu nálepku, vydanú organizačným výborom v dvoch verziách textu a veľkosti. Bola totiž zároveň oficiálnym plagátom hier. Zobrazuje vavrínovým vencom ozdobeného olympionika „štandardných nordických rysov“, v popredí ktorého je víťazný štvorzáprah, hlavný ozdobný prvok Brandenburskej brány, ktorá je eiffelovkou mesta na Spréve. Desiatky pôšt v Nemecku používali strojové pečiatky, propagujúce toto podujatie **(2)**.

Vo vypätej atmosfére honby domácej reprezentácie za medailovou koristou sa do boja o ne zapájali žiaľ i tí, u ktorých je nestrannosť základnou požiadavkou. Zo skúseností, ktoré má i z olympiád celkom nedávnych, sa čitateľ iste dovtípi, kde boli nehoráznosti najväčšie. Nie v boxe. Takže – v gymnastike. O to väčším úspechom je najcennejší kov Aloisa Hudeca v súťaži na kruhoch **(3)**. Predviedol výkon, s ktorým sa zo strany rozhodcov proste nedalo nič urobiť. Krásne druhé miesto získal veterán tejto disciplíny Juhoslovan Leon Štukelj, ktorý získal svoje prvé olympijské zlato už v Paríži v roku 1924! Ďalšie zlato, ktoré nezostalo „doma“, získal Fín Aleksanteri Saarvala na hrazde, na ktorej ho zachytáva i fínska známka, vydaná po rokoch v sérii pripomínajúcej veľké športové úspechy tohto malého národa **(4)**. Tretím nenemeckým gymnastickým víťazom sa stal Švajčiar Georges Miez v prostných. Tohto významného

gymnastu, majstra sveta, si nedávno pripomenula švajčiarska pošta peknou strojovou pečiatkou. Čitateľov však musím sklamať, nemal som zatiaľ to šťastie, ale sľubujem, že sa polepším.

Pekným úspechom bolo i vystúpenie našich gymnastiek. Po premiére v Amsterodame a prestávke v Los Angeles sa vrátili na olympijské kolbište, hodnotila sa však opäť len súťaž družstiev. Naše dievčatá si vybojovali strieborné medaily za víťaznými Nemkami. Pro slovenský ženský šport získala prvý olympijský kov v dejinách Matilda Pálfyová. A hoci zbieranie „podpisov“ nepatrí do olympijskej filatelie, pekná pohľadnica z berlínskych hier nesúca autogramy našich úspešných reprezentantov je dobovým dokumentom **(5)**. A ak skutočne prešla poštovou prepravou a nesie i príležitostnú pečiatku, patrí nepochybne do olympijského exponátu na rozdiel od trebárs navštívenky, lístka z pamätníka či nedajbože jedálneho lístka z olympijskej dediny s podpisom i toho najslávnejšieho športovca – ktorý medzi filatelistický materiál nepatrí.

MUDr. Peter Osuský, CSc.

Poľný maršal víta …

Pekne situovaná a účelne vybudovaná bola berlínska olympijská dedina. Pokojné prostredie v Döberitzi oplývalo zeleňou a na jeho krajinnom dotvorení sa podieľal profesor architektúry Heinrich Wiepking-Jürgensmann. Tvorilo ju 140 jednoposchodových domčekov s 12 spálňami a budova s jedálňou, ošetrovňa a administratívna budova. Na prípravu slúžila športová hala, bazén a ihrisko s atletickou dráhou. Ich obrysy nachádzame na špeciálnom listovom papieri aj na lístkoch a obálkach, ktoré boli k dispozícii športovcom (1).

Tu vidíme peknú, i keď prefrankovanú celistvosť – odosielateľ nalepil známky vo vyššej celkovej nominálnej hodnote, než bolo potrebných 42 fenigov – odoslanú doporučene. Ručná príležitostná pečiatka nesie rozlišovacie písmeno „e“. Na doloženie množstva pečiatok uvediem, že existovali od „a“ až po „u“! A to nie je všetko. Okrem ručných pečiatok uvediem, že existovali i tzv. nekonečné, rolujúce pečiatky, ktoré používal dočasný poštový úrad v olympijskej dedine s rozlišovacími písmenami „s“ a „t“. Popri dátumovej časti majú i obrazový motív – všadeprítomný olympijský zvon (2). Pohľadnica, zakúpená na ríšskom športovom poli, kde bola väčšina športovísk berlínskych hier, nesie i prídavnú gumovú pečiatku s olympijskými kruhmi.

Olympijská dedina bola plánovaná pre 3500 športovcov. Keď sa v roku 1936 ukázalo, že počet prihlásených prevyšuje 4000, dostavali sa v blízkosti pôvodného areálu ďalšie objekty, kde okrem domácich športovcov, ale tiež Japoncov, Dánov či Maďarov bývali aj naši športovci.

Záverom ešte jedna, charakteristická informácia. Dedinu postavila ako budúci vojenský objekt armáda. Veža, zvaná eufemicky „bašta“, ktorá svojou výškou dominovala areálu, bola naplánovaná ako hliadkové stanovište. A tak pri nemeckej dôslednosti neprekvapilo, že každý športovec našiel na vankúši svojej postele osobné privítanie podpísané ministrom vojny, poľným maršalom von Blombergom. Bodaj by však bolo jen toto, čo dávalo berlínskym hrám čudný nádych.

Dejiskom zápasníckych, vzpieračských a šermiarskych súťaží bola Deutschlandhalle (3). V nej vybojovali strieborné Josef Klapuch vo voľnom štýle vo váhovej kategórii nad 87 kg a Václav Pšenička vo vzpieraní, takisto v najťažšej váhovej kategórii. Pšenička sa od Los Angeles zlepšil o rovných 25 kg, no i tak ho nemecký silák Joseph Manger porazil výkonom o 7,5 kg vyšším. Tých 410 kg znamenalo nový svetový i olympijský rekord a pre Pšeničku opäť „len“ striebro.

Historický úspech vybojoval pre náš šport v Deutschlandhalle trnavský rodák Jozef Herda. Vo váhovej kategórii do 66 kg v zápase gréckorímskom získal pre Slovensko prvú striebornú medailu vo farbách čs. republiky. Všetky doterajšie medaily – od prvej vôbec, ktorú získal Alojz Sokol na olympijskej premiére v Aténach v roku 1896 za 3. miesto v behu na 100 m, až po túto Herdovu – vybojovali Slováci vo farbách Uhorska. V čase, keď tak úspešne reprezentoval, bol však už členom pražského zápasníckeho klubu „Waldes“, sponzorovaného majiteľom firmy, ktorá oslovovala nežnejšiu časť populácie. Áno, žmurkajúca čiernovláska s patentným gombíkom namiesto ľavého oka sa ako firemná značka udržala dodnes. Že by majiteľ firmy kompenzoval sortiment mecenášstvom „tvrdých chlapov“? Ukážkou snahy o nekonvenčnú dokumentáciu Herdovej športovej kariéry je použitie odtlačku výplatného stroja firmy Waldes (4). Iná filatelistická dokumentácia je totiž zatiaľ nemožná, a tak naučí núdza námetára húsť.

Záverom kapitoly o našich úspešných športovcoch z Deutschlandhalle ešte jedna celistvosť (5). 15 pf. Známka síce zodpovedá obrazovo – v hale sa, ako som už uviedol i šermovalo, no odosielateľ si nezistil, že do blízkej cudziny, ku ktorej patrilo i Československo, stačilo 10 fenigov ako poštovné. Za tých 15 pf. to už mohlo isť i do Španielska či cez kanál do Veľkej Británie. Ale možno to urobil úmyselne – aby mi urobil radosť!

MUDr. Peter Osuský, CSc.

Krajina kultúry a pokroku

Veľkonemecká propagandistická mašinéria využila každú možnosť, aby ukázala nedostižnosť a perspektívy, ktoré národný socializmus otvára pred človečenstvom. Dobre vedela, že cesta do budúcnosti vedie cez mládež, a tak usporiadala medzinárodný tábor určený študentom telesnej výchovy, ktorý im umožňoval bezplatnú účasť na hrách. Každá krajina mala v tábore zastúpenie a nemecká pošta nezabudla v tábore otvoriť dočasný úrad.

Celistvosť frankovaná hárčekom a dofrankovaná, zrejme pre vyššiu váhu, ďalšími známkami olympijskej série je však pozoruhodná z viacerých dôvodov **(1)**. Už fakt, že ide o použitie hárčeka na poštou skutočne prepravenej zásielke, má ráz zriedkavosti. Veľká väčšina hárčekov bola opečiatkovaná „na pamiatku“ pri prepážke a majiteľ si ich zas opatrne zabalil do obálky, v ktorej bol párik predávaný. Do zbierky teda putovali bezpečnou cestou, no svoje poslanie neplnili. Pozoruhodné je však i to, že doporučená zásielka sa na cestu do Brna vydala práve zo študentského tábora. Veď študenti mali od vekov hlboko do vrecka a väčšina z nich iste reskirovala len povinných 10 fenigov, aby potešila blízkych doma. Pečiatka je datovaná 12.8.1936, teda 4 dni pred skončením hier. A poradové číslo zásielky je 506. To nie je za 12 dní veľa. Doporučených zásielok a ešte s harčekom sa z tejto pošty dodnes nezachovalo toľko, aby neboli vzácne. Pozorný čitateľ nášho seriálu si môže podobnou dedukciou ohodnotiť vzácnosť svojich pokladov.

Pre slávu športu

A teraz k nášmu dnešnému titulku. S pravdou to nacizmus nikdy nemyslel príliš vážne. V čase, keď vodca už mesiace plánoval útok na Poľsko, tlačia obrázkový poštový lístok, propagujúci zjazd NSDAP v Norimbergu. Mal sa konať 2.-11. septembra 1939. Hitler, prísahajúci na natlačenej známke na zástavu s hákovým krížom ho však naprogramoval ako „Reichsparteitag des Friedens“ (Ríšsky stranícky deň mieru)**(2)**. A to už bola silná káva. I pre pravdovravnú Goebelsovu propagandu. A tak sa zjazd nekonal a celina bola stiahnutá z predaja. Aby sme sa však vrátili na olympijské kolbištia a našli súvislosť viac než tragickú, prichádzame na štart štafetového behu na 4 x 400 m. Keď časom 3:09 min. získala štafeta Veľkej Británie nečakane zlato, chýbalo finišmanovi nemeckej štafety Rudimu Harbigovi do cieľa ešte pár metrov, na ktorých o pár centimetrov porazil Kanaďana Loaringa a vybojoval pre hostiteľskú krajinu bronz. To ešte netušil, že je jeho posledným. Najlepšie roky mal ešte pred sebou, keď sa v roku 1938 stal dvojnásobným majstrom Európy, no ani to ho nezachránilo pred prvou líniou. A tam v olympijskom roku 1944, keď si svet mal pripomenúť 50. výročie obnovenia hier olympiádou v Londýne, vybojoval svoj posledný boj. Ostala po ňom známka nového, mierového Nemecka **(3)** a vynikajúce výkony, ktorými sa natrvalo zapísal do dejín atletiky. Jeho rekordných 1:46,6 min. na 800 m bolo európskym rekordom až do roku 1959.

Apropos titulok. Je doslovným prekladom textu odtlačku výplatného stroja, ktorý používala v roku 1940 Ríšska centrála železníc na cestovanie. Vlaky však smerovali zväčšia jedným smerom – na front. A kultúra? Áno, veď i v Terezíne mali orchester. Hral tým, ktorí išli na poslednú cestu. Nezostalo po nich nič. Iba dnes vzácna pripúšťacia balíková známka **(4)**. Boli ich tisíce, ale koľko sa zachovalo? Ten, kto ju dostal, mohol svojmu blízkemu „tam“ v Terezíne poslať balík. Možno znamenal predĺženie života, možno len kúsok tepla domova, ktorý tí už nikdy neuvideli. Medzi tisícami „tých“ bol i Alfred Flatow, držiteľ troch zlatých medailí z gymnastických súťaží I. novodobých OH v Aténach. Získal ich pre svoju vlasť. Pre Nemecko. Mal však smolu. Nepatril k vyššej rase. A pokrok? Že ho nezažil? Výrobok chemického koncernu IG-Farben, Cyklon-B kompetentní odborníci v čiernych uniformách za jednoznačný pokrok považovali **(5)**.

MUDr. Peter Osuský, CSc.

A toto je závěr sériálu o olympijských hrách a filatelii v historických souvislostech, který 5 let zpestřoval náš Zpravodaj. Autorovi článků patří velké poděkování nás všech. Peter, děkujeme!

Olympijské, paralympijské a další sporty na známkách

Francouzská pošta vydala 18. května 2019 aršík se 6 známkami, na kterých jsou olympijské a paralympijské sporty. I když na kulatém aršíku nejsou žádné olympijské symboly, je možné ho považovat za vydání k Hrám XXXIII. Olympiády 2024 v Paříži. A to z jednoduchého důvodu. Francouzská pošta nemá dosud uzavřenou smlouvu s Mezinárodním olympijským výborem o využívání olympijských symbolů, a proto vydaný aršík žádnou olympijskou symboliku nemůže nést. Aršík byl vydán více než 5 let před konáním XXXIII. letních olympijských her v Paříži, které se do města nad Seinou vrací po 100 letech. Na základě domluvy mezi Paříží a Los Angeles bylo rozhodování o pořadatelství olympijských her na 130. zasedání MOV (13. září 2017 v peruánské Limě) jednodušší. XXXIII. letní olympijské hry 2024 bude hostit Paříž,

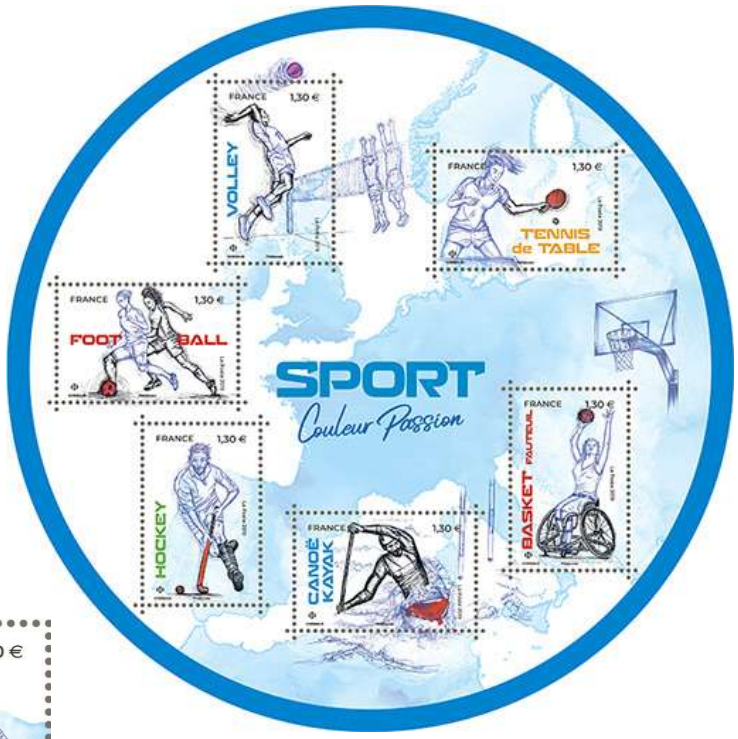

o čtyři roky později se sejde sportovní mládí světa pod pěti kruhy v Los Angeles, kde to bude již třetí olympiáda, po letech 1932 a 1984. Známý je již přesný termín konání obou olympiád. Tak si do svých kalendářů poznačte. Hry XXXIII. olympiády 2024 v Paříži začínají na Stade de France v pátek 26. července a končí 11. srpna, slavnostní zahájení Her XXXIV. olympiády 2028 v Los Angeles proběhne 21. července a ukončení se uskuteční 6. srpna….

Další známková země, Gibraltar, která nevydává mnoho poštovních známek se sportovním námětem, se tentokrát pořádně „pochlapila“ a vydala 25. dubna letošního roku sérii 14 známek k XVIII. ostrovním hrám, které hostil právě Gibraltar, a to ve dnech 6.-12. července 2019. Mezinárodní Ostrovní hry Natwest (anglicky NatWest International Islands Games), jak zní celý oficiální název her, mají již více než třicetiletou tradici. Na začátku osmdesátých let se na ostrově Man zrodila myšlenka uspořádat „Rok sportu“, přičemž vrcholem roku byly Ostrovní hry. To mělo sportovcům z různých ostrovů poskytnout příležitost soutěžit v mezinárodním měřítku a sportovně propojit různé ostrovy. Byly zvány ostrovy s podobnou historií, dědictvím a geografií a v létě 1985 se konaly vůbec první hry. 700 účastníků z 15 ostrovů se účastnilo něčeho, co mělo úžasný úspěch. Hry byly původně zamýšleny jako jednorázová akce, ale bylo rozhodnuto, že zážitek z her byl tak skvělý, že se všichni chtěli sejít znovu, tentokrát v Guernsey v roce 1987, a zbytek je, jak se říká, historie.

Mezinárodní ostrovní hry NatWest se rozšířily ze 700 účastníků, 15 ostrovů a sedmi sportů na 2500 účastníků, 24 ostrovů a 14 sportů. Letos byl již podruhé na řadě Gibraltar. Od roku 1987 po Guernsey byli hostiteli: Faerské ostrovy (Dánsko) , Alandy (Finsko), Ostrov Wight, Gibraltar, Jersey, Gotland (Švédsko), Ostrov Man, Guernsey, Shetlandy, Rhodos (Řecko), Alandy (Finsko), Ostrov Wight, Bermudy, Jersey a v roce 2017 opět švédský ostrov Gotland (kde není uveden stát, tak ostrov je územím Spojeného království).

Sérii známek uvádíme ve Zpravodaji také z toho důvodu, že jde o velice pěkné výtvarné návrhy, které věrně zachycují sportovce, jak se říká „v akci“.

Všimněme si například plavkyně před dohmatem v bazénu, z podhledu z vody nebo triatlonisty, vylézající z vody v neoprenech po první disciplíně, plavání. Na známkách jsou také neolympijské sporty squasch či bowling, ve kterých se při Islands Games soutěží.

II. Evropské hry nebo také Evropské hry 2019 se konaly v běloruském Minsku. Slavnostní zahájení proběhlo 14. června 2019 a zakončení se pak uskutečnilo 30. června 2019. Pořádání bylo v roce 2015 uděleno nejprve Nizozemsku. Nizozemsko však stáhlo nabídku kvůli nákladům a nedostatku podpory. Další dohody o pořádání Her v Rusku byly prozatímní na základě námitky přednesené nezávislou antidopingovou agenturou WADA kvůli vyšetřování dopingu v Rusku. Během olympijských her v roce 2016 MOV jasně prohlásil, že za současných okolností nebude podporovat evropské hry v Rusku. Dne 21. října 2016 bylo oznámeno, že hostitelem her 2019 bude Minsk, a že tyto hry by měly být menší akcí než hry v roce 2015.

Zatímco všechny ostatní světadíly už svoje vlastní hry dávno mají, Evropa byla dlouhou dobu výjimkou. Teprve 41. zasedání EOV (Evropských olympijských výboru) v Římě v prosinci 2012 rozhodlo, že ani starý kontinent nezůstane v tomto směru stranou. Ve prospěch nového projektu se tehdy vyjádřila valná většina hlasujících, zasedání zároveň schválilo, že premiérový ročník Evropských her se uskuteční v červnu 2015 v Baku. Hry se konají v pravidelných čtyřletých intervalech.

V Minsku se soutěžilo v 15 sportovních odvětvích. Atletika, badminton, basketbal (3x3), box, cyklistika dráhová i silniční, gymnastika (akrobatická, moderní, skoky na trampolíně, sportovní aerobik, sportovní), judo, karate, lukostřelba, rychlostní kanoistika, sambo, střelba, zápas (řeckořímský i volný styl). Oproti Evropským hrám 2015 v Baku v programu nebyl plážový volejbal, šerm, triatlon, taekwondo, volejbal a vodní sporty. Novým sportem se stala dráhová cyklistika. V celkem 10 odvětvích měli sportovci možnost kvalifikovat se na Letní olympijské hry 2020, což přivedlo na Evropské hry 2019 řadu špičkových sportovců, kteří by možná za normálních okolností tento podnik vypustili. Evropských her 2019 se zúčastnilo 4082 sportovců z 50 zemí, kteří zápolili o 200 sad medailí. Suverénně nejúspěšnější zemí se stalo Rusko se 109 cennými kovy (44-23-42). Domácí sportovci získali 69 medailí (24-16-29) a třetí nejúspěšnější výpravou se stala Ukrajina s 51 medailemi (16-17-18). Čeští sportovci získali v Minsku celkem 13 medailí (2-5-6). První zlatou z Evropských her pro Českou republiku (protože na EH 2015 v Minsku jsme získali „jen“ 2 stříbra a 5 bronzů) získal střelec David Kostelecký, druhou zlatou vybojoval cyklista Tomáš Bábek (více o našich zlatých medailistech viz Novinky Olympsportu).

(zdroj Wikipedie a www.worldstampcataloque) **-jpb-**

PLÁVAŤ ZAČAL V MORAVE, POTOM HVIEZDIL NA OLYMPIÁDACH

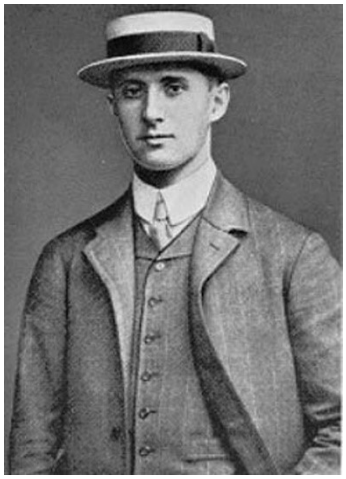

Na olympiádach bral medailu za medailou. Rodák z Vysokej pri Morave Zoltán Halmay získal počas Hier v rokoch 1900, 1904 a 1908 celkovo sedem cenných kovov, z toho vo dvoch prípadoch zlato. Úspechy talentovaného plavca nezopakoval už žiaden olympionik zo Slovenska. Osudy Zoltána Halmaya sú pritom už takmer zabudnuté.

Na malom námestí vo Vysokej pri Morave stojí nenápadný betónový pomník. Zdobia ho olympijské kruhy a obraz muža v klobúku. Pomník je venovaný jednému z našich najúspešnejších športovcov – plavcovi Zoltánovi Halmayovi (1881-1956). Halmay sa nenarodil priamo v dedine, ale na majeri Dúbrava, kde bol jeho otec správcom. Zoltán mal piatich súrodencov, štyroch bratov a sestru, ktorá žiaľ, zomrela ešte ako dieťa. Prvé plavecké tempa sa zrejme učil priamo v dedine, či už v pomaly tečúcej rieke Morave, alebo vo vodnej ploche Centnúz. Už od roku 1891 však Halmayovci žili v Budapešti, kde ich otec všetkých štyroch prihlásil do plaveckého klubu. Malý Zoltán sa zdokonaľoval aj v drevenom bazéne, ktorý bol v priebehu letných dní zakotvený na dunajskom nábreží blízko slávneho Alžbetinského mosta. Rodák zo Záhoria bol však všestranným športovcom. Hrával vodné pólo, vesloval a dokonca získal titul majstra Uhorska v rýchlokorčuľovaní. V roku 1900 Halmay zmaturoval a prvýkrát reprezentoval Uhorsko na olympijských hrách. Získal dve strieborné medaily a jednu bronzovú.

Dramatický priebeh mali pre Halmaya Hry v roku 1904, ktoré sa konali v americkom St. Louis. Organizátori nesplnili sľub a europským športovcom neposkytli loď, ktorá ich mala bezplatne odviezť do Nového sveta. V pretekoch na 50 yardov (asi 45 metrov) plavci súťažili v umelom jazere a ako prvý doplával práve Halmay. Dosvedčili to takmer všetci prítomní diváci. Rozhodcovia však vyhlásili za víťaza amerického plavca Scotta Learyho. Rozpútala sa veľká hádka, výsledok napokon anulovali a preteky sa v nasledujúci deň opakovali. Uhorský športovec vyhral s prehľadom. V USA získal najcennejší kov aj v pretekoch na 100 yardov.

Londýnska olympiáda v roku 1908 bola už pre Halmaya poslednou. Uvedomoval si konkurenciu mladších plavcov. Ani v posledných Hrách však nechcel vyjsť naprázdno. Svoju zbierku olympijských medailí doplnil o dve striebra. Okrem súťaženia mal však Halmay v Londýne aj iné dôležité povinnosti. Bol vedúcim plaveckej výpravy a trénerom.

Na plávanie nezanevrel ani neskôr. V dvadsiatych rokoch minulého storočia zastával funkciu predsedu plaveckého zväzu, kým mohol, navštevoval všetky plavecké preteky v Budapešti.

Posledné roky života však pre zákernú chorobu nemohol chodiť a dni trávil vo svojom budapeštianskom byte na nábreží Dunaja. Zomrel 20. mája 1956 v športovej nemocnici vo veku nedožitých 75 rokov. Každoročne sa organizujú aj preteky na Halmayovu počesť, na ktorých sa zúčastňujú a viacerí obyvatelia dedinky na Záhorí.

Mgr. František Sopko

MALÁ EXKURZE DO FOTBALOVÉ MINULOSTI (V)

MS 1954

Švýcarsko jako pořadatel prvního poválečného šampionátu v Evropy bylo vybráno celkem logicky nejen proto, že nebylo postiženo válkou, ale také proto, že FIFA sídlící v Curychu slavila 50 let. Poprvé se zúčastnilo mistrovství světa 16 účastníků. Československo v kvalifikaci vyřadilo Bulharsko 2:1 a 0:0, Rumunsko 2:0 a 1:0. Poválečná premiéra našich reprezentantů byla katastrofální. Prohráli v Bernu s obhájcem titulu Uruguayí 0:2 a v Curychu nás pokořilo Rakousko 0:5.

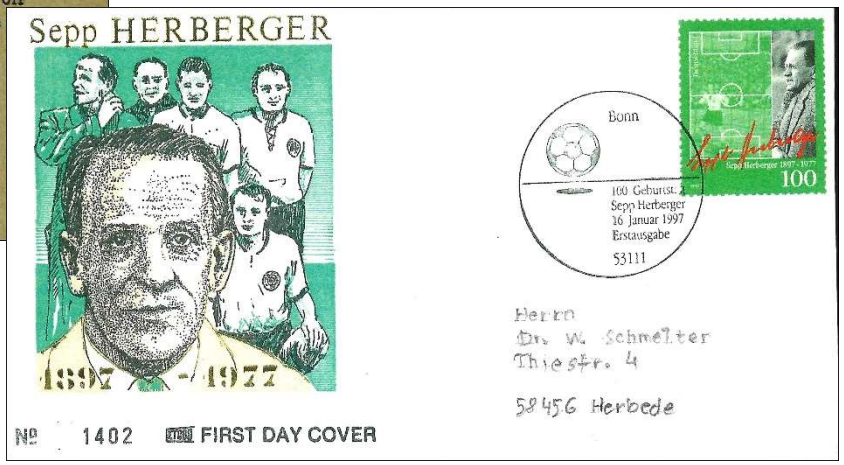

Velkým favoritem MS bylo mužstvo Maďarska, vítěz OH 1952 z Helsinek. Maďaři jako první pokořili rok před MS ve Wembley Anglii 6:3 a v Budapešti dokonce 7:1 a čtyři roky nebyli v 32 zápasech poraženi. Že jsou favority potvrdili hned v úvodu, když rozdrtili Jižní Koreu 9:0 a Německo 8:3. Do finále hraném v Bernu se nečekaně probojovalo po semifinálové výhře 6:1 nad Rakouskem Německo a Maďarsko, které v napínavém semifinále porazilo v prodloužení Uruguay 4:2.

Maďaři ale roli velkého favorita neunesli i když už v osmé minutě vedli 2:0! Možná zapracovala i únava po prodlužovaném semifinále a nakonec odešli poražení 2:3.

K překvapujícímu titulu Němců pomohlo i to, že trenér Sepp Herberger sáhl k tomu, že jeho tým nastoupil v deštivém finále v kopačkách firmy Adidas, které měli poprvé v historii fotbalu šroubovací kolíky. Nadšení

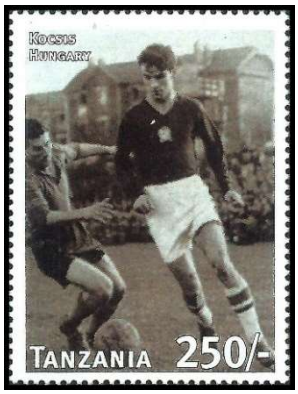

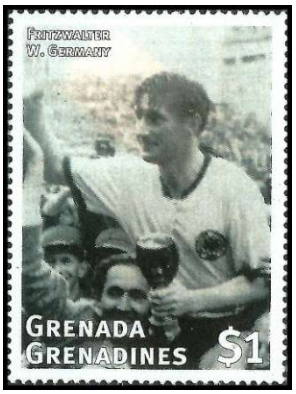

fanoušci viděli celkem 140 vesměs pěkných gólů, průměr na zápas byl 5,4 gólu a tento průměr se zatím nepodařilo překonat. Nepřekonaným rekordem je také 24 vstřelených branek na jednom šampionátu, který dosáhl ve Švýcarsku tým Maďarska. Za hvězdu šampionátu byl vyhlášen Maďar Sándor Kocsis, nejlepší kanonýr V. mistrovství světa. Zajímavě si osud pohrál s kapitánem Německa Fritzem Walterem. Jako válečného zajatce ho před odsunem do gulagu na Sibiř zachránil maďarský dozorce, který v něm poznal známého fotbalistu. Tím, že o Walterovi tvrdil, že je Rakušan mu pravděpodobně zachránil život.

Stanislav Kamenický

OLEG SALENKO A JEHO GÓLOVÝ REKORD

K XXI. mistrovství světa 2018 v kopané vydala ruská pošta nebývalé množství filatelistických materiálů. Mimo jiné jsou na nich stadióny, na kterých se hrálo, významné zápasy z minulých šampionátů, slavné fotbalové osobnosti sovětské kopané jako byli například Lev Jašin, Konstantin Beskov, Slava Metreveli, Vladimir Babukin, Eduard Strelcov, nám známý rozhodčí z finále MS 1962 Nikolaj Latyšev a jiní. Na jedné známce nechybí ani husarský kousek Olega Salenka z MS 1994 v USA. Tento vynikající útočník se narodil

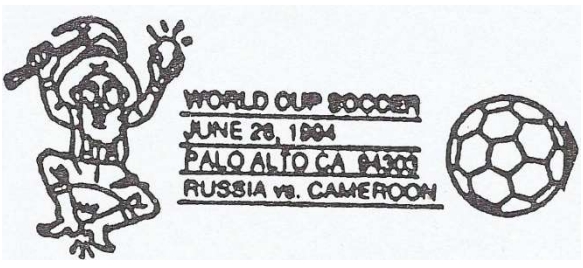

25. října 1969 v Leningradě. Hrál za Dynamo Kyjev, hned po šampionátu 1994 ve španělských klubech FC Valencia a CD Logrones. SSSR reprezentoval 9x a dal 6 gólů, Ukrajinu 1x. Do historie světového fotbalu se zapsal 28. června 1994 v San Francisku na Stanford Stadium, v utkání proti Kamerunu, kdy se mu podařilo nastřílet pět gólů ze šesti sovětských (6:1). Bylo to ale jediné utkání, ve kterém na mistrovství světa v roce 1994 Sovětský svaz zvítězil. Bohužel to nestačilo ani k dalšímu postupu do dalšího kola. Byl by to malý zázrak, kdyby se někomu podařilo tento dlouholetý rekord Olega Salenka pokořit. S celkem šesti góly (jeden gól vstřelil Salenko ve 4. minutě z penalty proti Švédsku 1:3). Společně pak byl s Bulharem Christo Stoičkovem vyhlášen nejlepším střelcem turnaje. Předtím byl s pěti góly nejlepším střelcem MS 1985 juniorů do 20 let. Kromě Sovětského svazu a Španělska působil v klubech ve Skotsku a Turecku. Od roku 1997, kdy prodělal tři těžké operace kolena, je v invalidním důchodu.

Stanislav Kamenický

Fotbalové filatelistické střípky roku 2019

Kyrgyzstán, únor, aršík s 3 zn. – **Asijský fotbalový šampionát, Spojené arabské emiráty**. Finálové části Asijského poháru 2019 se v SAE od 5.1. zúčastnilo 23 asijských zemí a Austrálie. Turnaj vyvrcholil 1.2. finálovým soubojem Japonsko – Katar. Asijským šampionem je po výhře 3:1 stal Katar.

Náhorní Karabach, 4.6., 2 zn. – **CONIFA footbal cup Artsach**

San Marino, 7.5., 1 zn. – **ME ve fotbale hráčů do 21let, Itálie a San Marino.** Od 16. do 30. června probíhá 22. ročník tohoto turnaje na pěti stadiónech (Bologna, Reggio Emilia, Cesena, Udine, San Marino) za účasti 12 týmů. Česká republika v kvalifikaci neuspěla a do finálové části nepostoupila.

Na turnaji mohou hrát fotbalisté narození 1. ledna 1996 nebo později. Stejně jako v minulosti, kdy šampionát probíhal rok před Letními olympijskými hrami, poslouží i nyní jako evropská kvalifikace pro olympijský fotbalový turnaj (konkrétně pro LOH 2020 v Tokyu, kde budou startovat národní mužstva hráčů do 23 let s maximálně 3 fotbalisty přesahujícími tento věk v každém týmu).

Spojené arabské emiráty, 7.1., 1 zn. – **AFC Asian Cup**. Asijský pohár (či Mistrovství Asie) je fotbalovou soutěží, kterou pořádá asociace Asian Football Confederation každý čtvrtý rok, od roku 1956. Výjimkou bylo Mistrovství Asie ve fotbale 2007, konající se tři roky po posledním mistrovství, kvůli termínu pořádání Letních olympijských her 2008. Letošní již 17. mistrovství Asie ve fotbale hostily SAE a zisk prvního asijského titul slavili fotbalisté Kuvajtu, kteří ve finále

porazili Japonsko 3:1 (mimochodem Japonsko jako jediné dokázalo zvítězit v Asijském poháru 4x).

Španělsko, 18.3., 1 zn. a aršíková úprava s 1 zn. a 8 kupóny – **100 let fotbalového klubu FC Valencia**. Valencia CF je španělský fotbalový klub hrající nejvyšší soutěž – La Ligu. Od roku 2002 je členem organizace fotbalových klubů G-14. Šestinásobný mistr Španělska, 8x získal Královský pohár, 1x vítěz Evropské ligy UEFA, 2x vítěz Veletržního poháru, 1x vítěz Poháru vítězů pohárů.

Španělsko, 18.3., 1 zn. – **100 let fotbalové federace Guizpucoana**. Dne 25. dubna 1918 byla oficiálně ustavena Federación Guipuzcoana de Fútbol (fotbalová federace Gipuzkoa). Dnes je Gipuzkoa baskickou provincie na severovýchodě Španělska. Prvním předsedou fotbalové federace Guipuzcoana se stal Salvador Díaz Iraola, který se o několik let později, v roce 1922, stal manažerem španělského národního fotbalového týmu. Známka ke sto letům trvání federace připomíná minulost této instituce a zobrazuje pár staromódních fotbalových bot a míč na lavičce, pod znakem federace. Příběh je shrnut v textu: 100 años, milaka gertakizun - 100 let, tisíce zkušeností.

K oběma španělským fotbalovým známkám byly vydány velice pěkné FDC. Zde uvádíme alespoň razítka prvního dne vydání.

Ukrajina, 18.4., 1 zn., (TL 3x3 zn.) - **Valerij Lobanovskij**, (6.1.1939, Kyjev - 13.5.2002, Záporoží) byl ukrajinský fotbalista a zejména vynikající trenér, tvůrce úspěchů Dynama Kyjev 70. a 80. let 20. století a dlouholetý trenér sovětské fotbalové reprezentace, kterou dovedl ke druhému místu na Euro 88.

Uruguay, 14.5., 1 zn. (TL 3x3 – 8 zn. a 1 kupon uprostřed) – **120 let národního fotbalového týmu**. Uruguay patří mezi nejúspěšnější fotbalové země v historii, dvakrát zvítězila na Mistrovství světa, dvakrát na olympijských hrách a 15x na kontinentálním šampionátu Copa América, což z ní dělá jeden z nejúspěšnějších týmů.

Obrázky převzaty z webu colnect.com a údaje z wikipedie, připravil -jpb-

Stručně na závěr:

3.

1.

2.

4.

5.

6.

1. Andorra (Fr.), Finále světového poháru v alp. lyžování Soldeu-Tarter, 18.3.2019, 1 zn.
2. Bělorusko, 2. Evropské hry Minsk, 1.2.2019, 4 známky a aršík
3. Německo, Legendární olympijské momenty, 2.5.2019, 3 známky
4. San Marino, 100 let národního Alpinistické sdružení, 26.2.2019, 3 známky
5. San Marino, Mezinárodní den sportu pro rozvoj a mír 2019, 26.2.2019, 4 známky
6. Peru, Pan American Games Lima, 28.2.2019, 2 známky

7.

8.

9.

11.

10.

12.

7. Čína, 19. asijské hry, Hangzhou, 18.6.2019, 1 známka
8. Polsko, 80 let dostihové dráhy Służewiec, 5.5.2019, 1 známka
9. Makedonie, MS v házené mužů, 10.1.2019, 1 známka
10. Čína, maratón, 31.3.2019, 2 známky
11. Rusko, Zimní univerziáda Krasnojarsk, 1.2.2019, 4 známky
12. Polsko, Světové letní speciální olympijské hry Abu Dhabí, 7.3.2019, 1 známka

ČESKÁ ASOCIACE OLYMPIJSKÉ a SPORTOVNÍ FILATELIE
OLYMPSPORT

Do dnešního čísla přispěli: Václav Diviš, Radek Jásek, Laco Kajaba, Josef Kočí, Stanislav Kamenický, Peter Osuský a František Sopko.
Všem za to upřímně děkujeme a redakce se těší na další příspěvky i od Vás.

Uzávěrka příštího čísla je 1. prosince 2019

Zpravodaj České asociace pro olympijskou a sportovní filatelii při České olympijské akademii Českého olympijského výboru a samostatné odborné společnosti Svazu Českých filatelistů

adresa: Vašátkova 2, 198 00 Praha 9, tel. 739 033 170
MAIL: OLYMPSPORT@OLYMP-SPORT.CZ, HTTP://WWW.OLYMP-SPORT.CZ

Předseda	**Josef KOČÍ, Okružní 7, 779 00 Olomouc**	**joseph.koci@seznam.cz**
Čest. předseda	**Jaroslav PETRÁSEK, Zborovská 1025, 282 01 Český Brod**	**petrasek@olymp-sport.cz**
Místopředseda	**Ladislav JANOUŠEK, Vašátkova 2, 198 00 Praha 9**	**ladajan55@seznam.cz**
Sekretář	**Václav DIVIŠ, Pavrovského 2558/14, Praha 13**	**divis@olymp-sport.cz**
Redaktor	**Jan PETRÁS, U lesíčka 5, 620 00 Brno**	**petras.jan13@seznam.cz**
Knihovník	**Radek JÁSEK, Havlíčkova 271, 281 21 Červené Pečky**	**radek.jasek@seznam.cz**